

TARTU TÜTARLASTE GÜMNAASIUMI ÕPILAS- REERE HÄALEKANDJA

Nr. 2.

1. Oktoober 1930.

III aastakäik.

Väljaandja: Tartu tütarlaste gümnaasium. Pea- ja vastutav toimetaja: Aug. Raud; abi: E. Jaska. Tegev toimetaja: A. Hurt. Toimetuse liikmed: T. Linde, E. Madrats, L. Raba, M. Suits, V. Taadler. Talituse juhataja: V. Käppa. — Kaastööd võtavad vastu toimetuse liikmed igal ajal. — „T. T. G.“ ilmub iga kuu 1. ja 15. päeval, välja arvatud õppetöö vaheajad. Tellimishind: aastatellijale 20 senti number, üksiknumbritel tellijale à 25 senti.

Koolinoorsooliikumine Eesti iseseisvuse päevist kuni tänapäevani ja tänapäeval.

Noor on see, kes ei ole tardunud kord omandatud veendumusisse, vaid kes otsiskleb uut maailmavaatelist lahendust. Nooruslik maailmavaate otsimine on revolutsiooniline, sest see ei lepi olemasolevaga. Noorus on kevad ning see kevad peab andma uut elu.

Kui esitada noorsooliikumisele kaugemaid eesmärke, siis võiks seda teha sõnadega — *i n i m e s e a r e n d a m i n e*. Inimene ise on eesmärk, mida tuleb mõista muidugi avaramalt. Siin on õieti ürgigatsus absoluutse paremuse, kollektiivse inimese järele.

Maailmasõja (1914—1917) kurnavat mõju ei taha enam meelde tuletada ükski noor. Alles pärast maailmasõda võimsaks saanud uued liikumised esindavad uue sajandi vaimu: eelmise lõtvuse kategoorilist eitust, uut elujõudu ja elurõõmu karskemeelse elureformi abil, uue ühiskonna ülesehitust õiglameelse ja vastutustundliku ühistöö abil. Siit pälele on tulnud pöörang, on hakatud panema rõhku isiku seesmise „mina“ iseteadva julguse ja usu arendamisele, usu arendamisele iseenda võimisesse. Seda ärkamisprotsessi kiirustab veel vabadusvõitlus, mis pani noortele suured ja rasked kohustused päle, millega nad aga üllatavhiilgavalt toime said.

Sõjamõllust küntud maas, majanduslikest muredest murtud mullas hakkas idanema uus seeme, uus maailm — noorte tulevik. Nii ei kohutanud noori mineviku minetused. Tundes end olevat määratud tulevase kultuuri kandjaks, on nooril erksust ja vaimset huvi. Noorte kui omaealiste liikumise eesmärgi taotlemiseks on tarvis koondada omaealisi, et leida endile

ühiskonnas vastav koht iseseisvaks teotsemiseks. Noorus otsib enam ruumi noore elamusele, noore võimisele, noore hingele ja noore fantaasiale. On tarvis enam vabadust, liikuvust ja enam elurõõmu. On tarvis leida noorusorganisatsioonidega, ettevõtetega, noorsookogude asutamisega, noorsoopäevade, pidude, võistluste jne. korraldamisega, rünnakutega, kollektiivsete pingutustega, nooruskultuuri ja üldse noorusstiiliga konkreetset sisu oma loosungeile. Osalt on seda saavutatud ka kehakultuuri ja noorsoo-omase eetika alal, ning loodusunistused ja teised tugeva esteetilis-elulise värvinguga puberteedi-aja hingeelu jooned ehivad seda noorte-omast elustiili, nooruskultuuri, millega korraldab omaealise liikumine oma autonoomiat.

Üldiselt tahab püüda noorsugu ühise vabaduse, ühistunde ja tuleviku hää käekäigu äratundmisele.

Eesti legaalne koolinoorsooliikumine algas märtsirevolutsiooniga (1917), üks aasta varem Eesti iseseisvaks vabariigiks kuulutamist. See sündmus oli hoogne, verine, ideeküllane ja raske — seda võttis vastu noorus, koolinoorsugu omase usaldusega, andumuse ja vaimustusega. Kui tundelik oli tookordne noorsugu, kui kõrgeleennuline aatelainetuse suhtes, seda saab nüüd märgata, kui võtta võrdluseks tänapäeva „noored raugad“, kes säärase „ideetsemise“ kohta üleolevalt õlgu kehitavad, elades ise kas spordile (sellega ei tee ma mitte maha sporti), õllekannule või täielikule tühjusele; muidugi on ka siin, nagu igalpool, olemas erandeid.

Võttes osalt eeskuju Venemaalt, kus peeti

ära esimene ülevalmaaline keskkooliõpilaste kongress, osalt kodumaa seltskonnakihtide ühinemispüüdeist, kutsuti Eestiski ellu koolinoorsoo keskkorraldised, kuhu iga keskkooliklass, alates neljandast klassist, saatis oma esindajad. Märtsirevolutsiooniga võimalus sellele koondisele avalik tegevus. Varem võisid nad koos viibida ainult salaja, võisid tutvuda oma keele, kirjanduse ja ajalooga ainult sel teel, sest koolis ei tohtinud nad tegemist teha emakeelega. „Noorte ühendus“ oli mingisugune kirjanduslike ja ühiskondlike huvidega koondis. Ühendus elas oma sisemist elu. See oli ühehuviliste õpilaste kokkusaamiskoht. Juba oli see ühendus ka arenemas laiemas maasstaabis. Tekkis kooliõpilaste keskkomitee. Siin pidutseti, peeti koosolekuid, kõneõhtuid ning kavatseti välja andma hakata isegi ajakirja. Keskkomitees oli küll rida enamlasti-esindajaid, kuid üldine meelsus nendele oli mittealistuv.

Sakslaste sissetungimisega (veebruaril 1918) oli kõigel sellel lõpp. Kuid pöranda all teotseti ometi; siin eeskätt üksi eestlased. Lühikene pörandaalune tegevus lisas juure teatavat veetlevust ja romantikat. Vabaduse saavutamisel ei jäänud meie koolinoored mitte passiivseteks päältvaatajateks, vaid juba vaenlasele võidi vastu saata vabatahtlike salku keskkooliõpilastest.

Noored olid peaaegu hädaohus, kui neid ähvardas karm saksastamise vaim koolis nende elu õrnimail aastail. Vastolu kooli ja koolinoorsoo vahel puhkes lahti täielikult. Tundusid käärimised mitmetes koolides. Noored olid ju ideelised ning kõigele vaimsele vastuvõtlikud. Gümnaasiumest sunniti lahkuma mitmed õpilased, et nad olid nõudnud emakeele tunde, niisamuti heideti välja isamaalsuse pärast õpilasi. Kuid neis oludes püüdsid noored rikkumata jätta oma noorusägu, neil oli noorusvisadust ja vastupanevat jõudu. Koolinoorsool oli isegi ühendus töölistega.

Kuid ometi hakkas koitma päike nende füüsilise ja vaimlise küpsuse õrnimas eas. Okupatsiooni valitsus langes. Löödi viimsed saksa väed. Ja esimestena hõiskasid Tallinna kooliõpilaste röked üle maa, teostades kohapääl korda ja omariiklust.

1919. a., kui iseseisev riik oli juba elanud ühe aasta, algas uuesti koolinoorsookoondumine. Selle alused määrati kindlaks esimesel ülemaalisel koolinoorsoo kongressil Tartus (veebruaris 1919. a.), millist võime pidada üldise koolinoorsooliikumise nurgakiviks iseseisvas Eestis, kus otsustati välja anda ajakiri „Uudismaa“ ja kokku kutsuda üleriiklik kongress. Endine ühendus likvideerus.

Sama aasta 21. aprillil kutsus Tartu keskbüroo, mis oli moodustatud ülelinnalisest õppivast noorsoost, eesotsas igast koolist 2 esinda-

jat, kokku I üleriikliku õppiva noorsoo kongressi, millest võttis osa 83 saadikut peaaegu kõigest kodumaa linnadest. Siin tunnustati „Uudismaa“ üleriiklikuks koolinoorsoo häälekandjaks ning töötati välja üleriiklikud juhtnöörid koolinoorsoo organiseerimiseks. Nende korralduste järele pidi igas maakonnas kokku kutsutama maakondlikud koolinoorsoo-kongressid ning loodama maakondlikud keskbürood, kuna üleriiklike asju ajas kongressil valitud 11-liikmeline ülemaaline õppiva noorsoo keskbüroo.

1919. a. kui iseseisev riik oli juba elanud maakondlike kongresse (Harjumaal 2, Tartumaal, Järvamaal, Pärnumaal, Viljandimaal, Virumaal ja Valgamaal a 1). Siin kutsuti ellu ka maakondlikud keskbürood. Intensiivsemalt teotsetisid viimased Tartus ja Tallinnas. Peaesmärk oli igakülgne enesearendamine. Seevastu töötas ülemaaline keskbüroo õige hoogsalt. Tähtsamateks ülesanneteks oli siin vahekorra selgitamine ja reguleerimine haridusministeeriumiga, maakondlike keskbüroode instrueerimine, andmete kogumine õpilaskonna elutingimuste ja vaadete kohta. Saadeti esindajaid põhjamaade õppiva noorsoo kongressile Vaasas (Soomes) 9.—12. VII 1919, kus otsustati välja andma hakata ühist põhjamaade koolinoorsoo ajakirja „Concordia“ (ilmus 1919. a. 1 nr., 1920. a. 5 nr. ja 1921. a. 1 nr.), mis meid lähendas Skandinaavia maade noorsoole, eriti Soomele, ja mis oma mõju avaldas hiljemgi. Tol ajal oli tulnud avalikuks kasarmute demoraliseeriv mõju noortele; selle likvideerimiseks saadeti märgukiri haridus- ja sõjaministeeriumile ning vägede ülemjuhatajale, milles paluti mobiliseeritud õpilasi vabastada otsekohe sõjaväeteenistusest.

Keskbüroode süsteem elas oma aja ära ühe aastaga, kuigi ta oli vastu võetud kongressil üksmeelselt. Oli üldine väsimus ja meeoleolu langus; pääle selle oli üheks põhjuseks asjaolu, et ühingud tegid ära suurema töö eneseharmise ja ajaviite pakkumise alal, rakendasid tööle ka agaramaid jõude, nii et keskbürool jäi ainult ühendada, süstematiseerida ja kaitsta õpilaskonna huve. Õpilasuühingud tekkisidki I-sel üleriiklikul koolinoorsoo kongressil (Tallinnas jaan. 1920), ja koosnesid huvirikkamast elemendist koolinoorsoos. Nüüd ei leidnud keskbüroode süsteem peaaegu enam ühtki kaitsjat. Uus üleriiklik keskkorraldus rajati õpilasuüingule. Nii moodustati neist omavaheline Eesti Koolinoorsoo Keskliit. Kuigi õpilasuühingud töötasid iseseisvalt, igaüks oma põhikirja alusel, ei saanud nad kuuluda otseselt Keskliitu, vaid maakonnaliitude kaudu.

Selle kõrvale asutati ka karskusliidud. Esimene noorsookarskusorganisatsioon „Noorsoo Karskusühendus“ asutati 12. okt. 1919. a.

Tartus. Esialgu polnud sel suuremat menu. Olgu nimetatud, et erisihiliste noorsooorganisatsioonide vastu tunti vähe huvi. „Karskusühenduse“ ideeks oli, nagu kirjutatakse A. Meikop'i „Noorsooliikumises ja noorsootöös“: 1) tutvumine karskuskirjandusega, 2) karskusaate propageerimine sõprade-noorte seas ja 3) uute liikmete juurdevõitmine. Karskusliikumine on ka kuuluv üldiselt noorsoolikumisele, ja see on elu parandamissoovist väljakasvav võimas revolutsiooniline rünnak.

Eesti esialgne iseseisvusevaimustus oli nii suur, et kongressil vastuvõetud alustel loodi võrdlemisi kiiresti ja palju koolinoorsoo-liite. Nii teotses juba 1922. a. peaaegu igas linnas oma koolinoorsoo-liit. Tallinnas tõuseb liidu liikmete arv 700-ni, Tartus — 400-ni, neile järgnevad Pärnu, Viljandi, Võru, Paide ja Rakvere koolinoorsoo-liidud. Enamasti oli igal liidul oma raamatukogu, spordivahendite tagavarad j. m. inventari.

Vahesambaks vana- ja uuetüübiliste koolinoorsoo liitude vahel võib pidada Eesti Koolinoorsoo Keskliidu III kongressi (Tartus 11.—13. juunil 1921. a.), mis jäi üldiselt küll samal ajal peetud üleriikliku „Noorte püha“ varju, ent suutis siiski vastu võtta E. K. K. uue põhikirja alusjooned, mille järele said ühingud otsese õiguse kuuluda ilma maakonnaliitude vahetalitusega Keskliitu. Sellega algav ajajärk, eriti 1921./22. õppeaasta, kujunebki meie koolinoorsooliikumise hiilgeajaks; seda haripunkti saavutasid peamiselt koolinoorsooliidud oma tegevusega. III kongressil tulid kuuldavale hääled autonoomsest noorsooliikumisest, mis oli alul küll võõras ja kohanematu. Ning kõik järgmised kongressid püüdsidki rajada kogu organisatsiooni autonoomse

liikumise alusele. Sisemine töö nihästi koolinoorsoo-liitudes kui ka teistes suuremais ühinguis toimus osakonnis, millistest tavalisemad olid humanitaar-, muusika-, spordi- ja karskusosakonnad, kuid tuli ka ette loodusteaduse-, näite-, kunsti-, male- ja muid osakondi. Vaimne tegevus avaldus enam esimestes, mis mõnel pool kandsid ka kirjanduse- ja sotsioloogia-osakonna nime. Peeti referaate ja vaidluskoosolekuid. Oli ka väikesi töögrupe. Käsitlusaladest olid esijoones kirjandus, ühiskonna- ja usuprobleemid, ka ajalugu. Enamjao liitude ja ühingute juures olid laulukoorid, puhkpillide- ja sümfoonia-orkestrid. Kevadisi „noortepühigi“ tuleb pidada selle ajajärgu tähtsamaks tegevusalaks. Töötamine osakonnis, sektsioones võimaldas tarviliku spetsialiseerumise ja kodususe. Liitude koolidevaheline iseloom tegi töötamise huvitavamaks ja mitmekesisemaks, kui see oleks olnud ainult ühe kooli ühinguis.

Alles IV (1922. a. jaan. Viljandis) ja V (1923. a. apr. Tartus) ärapeatavil kongressel asutakse täie innu ja teadvusega ühiskondlike ja maailmavaateliste küsimuste arutlusele, kuna eelmised kongressid kulusid rohkem organiseerimiskava arutlemiseks, mille tulemuseks oli mõningaid tähelepandavaid otsuseid ja seisukohti. Kuid kahjuks ei meeldinud osale meie seltskonnast mõnedki noorte seisukohavõtmised kaasaja kultuurilis-ühiskondlikes ja maailmavaatelistes küsimusis. Ühenduses kongressiga pidid Viljandis ära peetama ka koolinoorsoo talvpidustused. Et vahekord seltskonna ja noorsooliikumise vahel polnud Viljandis olnud kunagi päris hää ega olnud ka nüüd, jäid viimased sääli aset leidmata.

(Järgneb)

Lisete Alber.

Mina olen . . .

Tuliues ülikonnas noormees sammub uulitsal, heledais värves „tekkel“ pääs. Igaüks näeb, et see on „värskel“ korporant. Omnibus sõidab mööda. Värvikandja teeb jalutuskepi suurepärase žesti, et peatada omnibus, kuid juht ainult muigab ja sõidab täie hooga edasi, sest sellel uulitsanurgal ei ole peatust ja see teeb juhile lõbu pisut alandada kõrki noormeest. See aga tunneb end blameerituna, ja et olla „seisukorra peremees“, kutsub ta auto, kuid juba pisut tagasihoidlikuma käeviipega.

* * *

Teispool jõge sijatsevast teise järgu kõrtsist väljuvad kolm õige lõbusat noormeest. Pead paljad, palged punetavad, silmis pisut ebaloomulik läige, jalad pole ka enam päris kindlad. Mööduvad inimesed jäävad nende valjut kõ-

net kuulutama. Ühe noormehe halvaks paneva märkuse puhul teisele, ütleb see, käega uhkelt vastu rindu lüües: „Mina olen realist!“

* * *

Uhel sügisõhtul ruttab keegi õppur, kiirelt laternaist valgustatud uulitsaid läbides, koju poole. Harjunud sageli läbima kesklinna tänavaid, ei pööra ta mingit tähelepanu ümbrusele.

Korraga näeb ta üht oma armsaist kaasõppureist aeglaselt jalutamas noormehega, kes kuumalt ta käevart pigistab. Nad vestlevad laterna valgusjuga luulest. Kuid viimaks muutub kaasõppur rahutuks, nagu kellegi soovimata isiku lähedalolu aimates. Ta sosistab oma saatjale, käevart vabastades: „Ma olen kooliõpilane.“ Vabandav toon sunnib seda kuulnud kooliõe ironilisele muigele.

—a— —u—

Ajalehepoisike.

„Eeril“

„Jah, ema?“

„Ema aga vaikus. Vaikus ka poisikene. Poolhämarias, külmas toas oli vaid kuulda kella tiksumist, roti tasast krõbistamist ahju taga ning tuule ulumist kortsnas. Hooti löi peent vihma vastu akent.“

Poisikese suust tuli tagasisurutud ohe kuuldavale. Ta teadis, miks ema teda oli hüüdnud. Ta teadis ka, miks ema nüüd vaikus. Ah, see hää, armas ema! Kuidas ta ometi kannatas! Kannatas vaikides. Iialgi ta ei hädaldanud, ei kaevanud. Ei käskinud ta iialgi poega, ei sõnelenud isaga, kui see joobnuna koju tulles tüli otsis. Ikka kannatas ta vaikides...

Eeri heitis kiire pilgu kellale. Oli liiga pime, et näha selle osuteid. Siiski ta aimas, et on aeg hakata minema. Ta tõusis, korraldas raamatuid ja seisatus siis hetke nagu kuulatades. Siis küsis ta tasa, nagu kartes eksitada hämarat vaikust: „Ema, on sul ehk midagi tarvis?“ — „Ei — mul on hää, pole midagi!“ Eeri võttis mütsi ning toast väljudes ta tõmbas krigiseva ukse tasa enese järel kinni. Pisut aega valitses toas vaikus. Siis kuuldus sügav, valurikas ohkamine, tasane nuutsumine, ja siis valitses jälle vaikus...

Tänavalambi kahvatu-kollasel valgusel toetub Eeri vastu posti. Ta on väsinud. On külm ja vihma sajab. Suured, tumedad pilvetondid kihutavad tuulest aetuna üle taeva. Kui hiigla püramiid tõuseb kirikutorni mustav siluett tumedale sügistaevale. Raagus puud painutavad omi kätesarnaseid oksi tuules, nagu haaraksid millegi nägematu järele. Siin-sää! on näha veel mõni valgustet aken. Restorani ees konutab hobune, oodates peremeest, ning haigutab.

Haigutab ka Eeri. Ah, ta on väsinud, nii lõpmata väsinud. Kui hää oleks istuda soojas toas laua taga ja unistada, nagu too poiss sää! aiamaajakeses!

Kuid ei, ei saa. Ta peab viima emale midagi hääd; raha on aga vähe. Ta peab müüma palju ajalehti veel. Ja, raha ta seekord isale ei anna; pahandagu, kui tahab, söimaku, kas või löögu, aga ta ei anna. Ta ei lähe enne kojuki, kui isa juba magab. Jah, nii ta teeb. Kuid nüüd, nüüd on vaja veel ülejäänud lehed ära müüa. Külmahoog läbib ta

keha ning ta silmis särab haiglane, palavikuline tuluke. Ei, ta peab tõusma, muidu uinub ta siin posti najal. Liikmed on aga tardunud, kangestunud; nende liigutamine sünnitab valu... Aeglaselt longib ta mööda tühje, poriseid tänavaid, seisatades mõne tänavanurga taga, et hetkekski külma tuule eest varju leida. Kihutav auto pitsib pori laias kaares, kaob kord siia, kord sinna tänavakäänaku taha. Signaalviled, tume vankripöörin kauguses, veduri läbilõikav hõige ning vuhisev tuul, need on ainsamad segavad hääled tumedas, rusuvas sügisõhtus.

Raekoja kell lööb üheksa kõmisevat, kaugelekaikuvat lööki. Eeri surub kohmetunud käed sügavamale taskusse ja surub hambad kõvemini üksteise vastu. Täna ei müü ta vist küll ühtki lehte enam. Pole inimesigi tänaval. Ta katsub hüüda, ei tule aga häält. Kurk on valus. Kuid koju minna ta veel ei taha. Ja nii sammutab ta alla jõe äärde. Toetudes käsipuule vahib ta pigimusta, aeglaselt, peaaegu hääletult voolavat veekogu, millel siin-sää! kaldaäärsed linnatuled heledate laikudena virvendavad. Väikesed lained löövad loksudes vastu lotja, keerlevad, ringlevad ning ruttavad siis piki-jõe alla — Peipsi poole...

Peipsi poole... sinna rändavad ka poisikese mõtted. Ja pole teda küll näinud, seda rohkem on ta unistanud temast, sellest suurest veeväljast.

Kui ta aga suureks meheks saab, ostab ta enesele laeva ning sõidab siis kõik mered ja ookeanid läbi. Ja, emalt on tal seks lubagi käes. Oh, see hää, armas ema! Kuid ta pidi lehti müüma, et siis emale midagi hääd osta! Näe, sää! lähebki keegi härra! Ruttu jookseb ta härra poole, juba avab ta suu, et hüüda: „Homne „Postimees“!“ — sää! komistab ta aga üle laevaketi ja kukub ülepeakaela mustavasse vette. Ainustki häält pole kuulda päale vee laksatuse, ja siis jääb kõik jälle rahuliseks, nagu poleks midagi sündinud. Väiksed ringlained keerlevad vaid õnnetuse kohal ning ajalehed ujuvad kui jäätükid pärivett...

Vihm oli lakanud sadamast. Pilved rebenesid, siin-sää! paistis tükike tumesinist taevast. Vilkus tähtigi rõõmsalt. Hiiglasuur täiskuu kollane ketas peegeldus jõe mustavail voogudel. Väike paat libises hääletult mööda jõge alla Peipsi poole...

A. H.

L. RABA.

Järvel.

Neistsinaseist lahkunuist.

Jätkame VII lennu (1926. a.) vaatlemist.

Järjekorras on Alice Kutsar. Vana-härä Kutsar'il Jaani ja Munga tänava nurgalt on palju tütreid. Neist on mitmed lõpetanud meie kooli ja praegugi rühivad mõned lõpetamise poole. Kutsar'id on kõik väga hääd lapsed ja visalt-usinad õppimises. Nii head ja usinad eranditult, et raske on nimede järgi vahet teha — mina vähemalt ei saa. Välimuselt on Kutsar'id blondi poole kalduvad, mõned ka päris blondid. Keskmise pikkusega ja saledusega. Olemuselt küllalt liikuvad ja tragid, kuigi kurbmurelik-haiglase varjundiga. Nii ka Alice. Tagasihoidlikult korrektne, kuid siiski mitte päris vaikne; teiste hulgas tõstis päris tõsiselt häält. Nobe-nobe õppima. Kirjatöodes (nagu muiski õpinguis) korralik, toimis kõik nii, nagu nõudis õpetaja pedagoogiline arvamus. — Koolist lahkunud, käis üliõpilasmütsiga. Kindlasti teenib ka kuskil, sest muidu käiks tudeerimine perekonnal üle jõu.

Agnes Laurman, Anna Laurson — kahjuks mulle niivõrt vähe tuntud, et neist midagi kõnelda ei oska.

Aino Leesik — talutütar Rõngust. Rõngust on need Leesik'ud kõik, kes õpivad meie koolis. Kord astus neid kolm hoobilt esimesesse klassi. Oed nad kõik ei ole, kuid Rõngust ometi kõik. Mõni neist eemaldub vahepeal koolist, aga uusi tuleb jälle manu. Järelikult — Leesik'ud on tuntud nimed meie koolis. — Aino Leesik oli keskmise pikkusega preilikene, valgevereline, naiselikult muhe. Tasasevõitu, rahulikult kõnelev. Töö edu mõttes taktiliselt sammu pidav. Korralt — rahuldaval tasemel. Üldjoontelt võiks teda võtta kui tüübilist tükitööd õiendavat kooliõpilast, milline nähe on loomulik ja mida ei tarvitse mõista sugugi halvas mõttes. — Pärast õppekursuse lõpetamist minu huviringkonnast kaugenenud; pole teada, millisel alal tegeleb.

Elfriede Lint'i ei mäleta.

Grete Lohuaru — tüse, ümmarik, tõmmu poole kalduv tütarlaps. Ja see ongi kõik, mis talt on säilinud mälestuses.

Veera Lukin — Tartüst. Pikemakasvuline, saleda kehaga, valvaka juuksevärviga neiu; pale kahvatu põhitooniga, kuid

T. T. G. Opilaspere vanema valimistest.

Viimaks ometi saabus 13. septembril see päev, millal toimusid T. T. G. Opilaspere vanema valimised. Ei olnud mingisugust erilist elevust, tavalise koolipäeva rahu valitses kõikjal. Ainuke ese, mis valimisi meele tuletas, oli saaliseinale kinnitatud plakat: „Kõik valimistele!“

Viiendast tunnist oli esinduse juhatus end välja lunastanud ja asus siis tarvilisi korraldusi

põskedel alaline roosa puna. Opilane jõudmiselt üle keskmise. Tegelemine peale õpingute normaalprogrammi nagu iseenesest mõistetav. Vaimsetes võimetes lähemal täiskasvanule kui plikale. Arukust, taktitunnet, soliidust.

Alma Läte — vaikne, rahulik natuur.

Leida Lätt — keskmiste kehadenisoonidega, kasvav tütarlaps; näojumelt isearasusteta, juuks — tüübiline praeguseaja eesti tõuverele (ei brunett ega blond, midagi kahe vahepealst). Kuid välimus polnud Leida Läti juures tähtis. Tähtis oli tema suur energia klassi tegelikus töös, kui õpetaja käsitas ainet vaba vaimse töö printsiibil. Millise tõsise andumusega asus ta küsimuse kallale! Seejuures paistis arukus, loogiline mõtlemisviis ja osav orienteerimisvõime igast lausest. Lätt polnud sõnategija, vaidleja vaidluse enese pärast, vaid Lätt oli tõsine tööinimene, veendumuslik tööotsija, riugasteta analüüsija. Aateinimeseks, kes sõdib tõe ja õiguse jaluleseadmise eest, võis teda pidada. Sugereeriva rahuga võis ta kaitsta oma mõtet sammu taganemata. Ei karvaväärteki ägedust, lubamata ütlushi, ebatahtlikust; diplomaatlik rahu ja tasakaal alati. Advokaadid on oma „knihvidega“ enda elukutse peale tumestavat varju heitnud, seepärast ei taha näha Aino Lätt'i edaspidi selles elukutses, küll aga oleksin huvitatud, kui teda võiksin kuulda kuskil diplomaatliku esindajana — naisdiplomaadina. — Kuidas aga on kujunenud ta elu möödunud nelja aasta kestel, pole mul mitte teada. Millise elukutse ta on valinud, sellest pole kahjuks midagi minu kõrvu kandunud.

Hilda Maiste — Tartu laps. Tragi, jäserik, välimuselt veidi korratuvõitu. Prillid alati ninal. Jändas lõpmata kuskil Kristlikus Noorte Naiste Ühingus (Ymkas või Simkas — olen neis ameerika import-ühinguis vähik). Oli sääli guide'ide alias gaidide peanaiseks, riviülemaks või muuks, nagu võis otsustada ta sinise pluusi, lintide ja seljarätiku järele, mida armastas kanda meie kooli sinimustvalge ünivormi kõrval. Koolitöös rabeles kaunis energiliselt. Vedas vedu, nagu teeb seda krapsakalt naksutav koormavedaja; kas ais murdub

tegema. Valimisruumiks võeti joonistuseklass. Siin lükati pingid seinaga ääre, laud toodi einelauaruumist suure energia kulutamise, asetati otsakuti kokku ja kaeti valge paberiga. Valimiskasti ülesannet täitis eelmiste aastate eeskujul saalist võetud paberikast, mis vooderdati ära seest kui ka väljast. Tahvilil ilutsesid paberilehel ja ka valgemustas kandidaatide nimed, et oleksid kõigile näh-

või kaustavits katkeb, seda ei küsi seda liiki rühmajad; peaasi kui vaks maad aga edasi saab. — Praegu tudengkonda kuuluv; valget mütsi olen ta peas tihti näinud. Miskipärast on mul arvamine, et ta ka Soomes nagu oleks käinud või elanud (pole võimata, et kellegi teisega ära segan). Ülespidamise hankimiseks, usun, teenib ta kindlasti mõnes ametis; kus aga, ei tea.

Ellen Moora — Ehavere veskest Palamuselt. Alice Moora öde (loe „T. T. G.“ 7. numbrist 1929./30. ö.-a.). Kui Alice'i kohta võis ütelda, et ta oli „tüdruk-tulesäde“, siis ei sobi niisugune iseloomustus mitte öde-Elle-nile. Ellen oli juba välimuselt Alice'ist erinev. Alice blondi poole, Ellen bruneti poole; Alice väike, sirge ja proportsioonis nagu nukk, Ellen kasvult kehakam, vähe ettepoole hoidev ja „üheülbalisem“. Ka vere koosseis on neil kahtlemata lahkuminev. Mingisuguseid liblesid peab ühe arteriaals ja veenides rohkem olema, sest Alice on täis temperamenti, Ellen aga märksa aeglasem. Elleni kohta sobib väga iseloomustavalt vene sõna „sastentsivõi“; eesti sõna „häbelik“ ei ütle seda mitte nii kujukalt ära. Aga tagasihoidlik-häbelik näis Ellen küll. Vaade natuke alla surutud, silmades sügav, paljuütlev, helkjas sära; varjatud, sümpaatlik naeratusvine ümber huulte. Tassane, vaikne jutt. Sünnib tema kohta tarvitada vanasõna: vaga vesi, sügav põhi. Mis õppimisesse puutub, siis oli Alice'i ja Elleni vahel jälle tunduv vahe: Alice brilljantne õpilane (lõpuatendaadil kõik neljad peale eesti keele, mis sinna „kogemata“ kolmena kukkus ja mida Alice ei mõtlegi andestada selle panijale), Ellen aga keskmiselt edasijõudvate hulka kuuluv. Tegelemises kooli organisatsioonides ei olnud Ellenil erilist edu. — Kuulsin, et Elleni tervis ei olevat olnud kõigiti korras, seepärast kahtlen, kas ta edasiõppimine pärast meie kooli lõpetamist ei saanud takistatud. Pärast võimata ei ole, et ta õppis edasi Naisühingu koolis; võimalik, et läinud kevadel juba lõpetaski selle. Oleks nagu midagi säärast meele jäänud, võib olla aga, et see on siiski mälestuste virrvarr.

(Järgneb)
Alter ego.

HILDEGARD REHESAAR,
T. T. G. Õpilaspere vanem.

tavad. Kella helisedes asuti laudade taha, millistele vaheajal olid kinnitatud klasside nimestikud, ja oodati valijaid. Ja ega need endid küll kaua oodata lasknud. Nagu hiigla laviin tormasid nad valimissedelite andjate

peale. Need taganesid aukartuses ühes laudadega, ja oli otse tegemist, enne kui jõudsid vanasse asendisse tagasi. Igal pool silmade ees lipendasid sinivärvilised õpilastunnistused, sirutusid valimissedeleid haaravad käed. Alles kella 14-ks rauges valimistorm. Ilmusid siis veel kuni kella 18-ni üksikud, kes polnud minigisuguseil põhjusil valida saanud kohe pärast tunde. Käidi kontrollimas ka klasside nimekirju, sest oli ju paljudel klassidel sooviks valimistest täies koosseisus osa võtta. Täpselt kell 18 lõpetati valimised. Uks suleti. Ruumi jäi osa esindusliikmeid, kes asusid kasti salapäraselt sisu revideerima. Kella 19-ks jõuti lugemisega lõpule, ja nii sai ka väike uudishimuliste salk ukse taga teada, kes oli valitud meie „riigivanema“ kohale. Selleks osutus Hildegard Rehesaar (V-c) 251 häälega. Temale järgnesid häälte rohkuse järele Elga Tammemägi (V-b) — 189 h., Salme Vannamb (IV-b) — 17 h., Endla Sule (V-c) — 14 h. ja Leida Roose (V-b) — 7 häälega.

Üldiselt on võetud valimistest elavalt osa. 526 õpilasest on valimas käinud 478, seega 90,8% üldarvust. Klassidest kõige eeskujulikud on olnud V-a, V-b, V-c, IV-a, III-a ja III-c. Neile järgnevad: II-c — 96,5%, I-a — 94%, I-b — 90%, IV-b — 89,4%, II-b — 87,5%, IV-c — 86,6%, I-c — 78%, III-b — 77,1% ja II-a — 69,6%.

Keeleuendusel . . .

Keeleringi esimene töötund 1930. õ.a. II poolel leidis aset 18. sept. hr. mag. J. Aavik'u juhatusel. Osavõtt ei osutanud loodetavat rohkust, ent need, kes olid tulnud, evisid tõsise huvi keeleuenduse suhtes.

Kõnelema asus hr. J. Aavik keelekuultuuri tähtsusest ja otstarbest, nentides, et just keel on see, mis moodustab rahvuse ning saadab riigile kuulsuse.

Aastasadu tagasi oli ladina, hiljem prantsuse keel ülemaailmsed, mille põhjuseks oli keele eriti hää areng.

Ka meie kodumaa keel on edenenud nii õigekeelsuselt, sisukuselt kui ka kõlalt ja areneb üha edasi, kuigi keeleuendajaid on üks, kaks. Pealegi piirdub ametlik keel liiga väheste uuendustega, takistades seega paremuste levimist.

Keeletundides aga tutvunetakse niihästi maksvate uuendustega kui ka ametlikult lubamatutega. Niisamuti juhitakse õpilaste tähelepanu keeleliste vigadele, tarbetumatele sõnadele, liialdusile ning vastuoksusile. Ühtlasi antakse uusi eestikeelseid sõnu, mis kaavitab keele täiusele, et kaoksid kahest sõnast koosnevad mõisted, liialt koormatud tähendustega

sõnad; ka soetatakse puuduvaid sõnu mõningate mõistete väljendamiseks. Ollakse arvamisel, et kõigi uuendusvormide tarvitamine teeb keele puiseks, mida siiski ei juhtu, kui jäädakse parajuse piiridesse, kuna iga liialdus on pahe.

Jääb siiski mõistatuseks, miks õpilased eelistavad tantsimist, et minna keeleringi töötundi. Öeldakse, et eestlane ei ole kergemeelne, kuid selle nähte põhjal on see siiski nii, või on see ainult T. T. G. õpilaste juures nii, kuid osavõtt keeletundidest nendib paratamatult sellist tööka.

Meie rühime ajaga kaasa, taotleme modernsust ja ühtlast tempot kultuurmaailmaga. Seisab siis moodsate tantsude vantsimises see ajaga sammu pidamine? Seeasemel kihutatakse mõni hilisemal ajal ilmunud kirjanduslik teos nõrdimuses nurka, et pole teda võimalik tajuda osalt uute eestikeelsete sõnade tõttu. Sellepärast peaks üritama mitmekülgsemalt kultuur-elu avaldusi.

Keeleringi töötunnid on igal teisipäeval kell 18 II eesti keele klassis. Osavõtt kõigile soovitatav ja maksuta.

T. T. G. Esinduse järjekorraline koosolek

peeti ära 26. sept. 1930. a. kell 16 ajaloo-klassis.

Päevakorras oli ette nähtud: 1) avamine, 2) eelmiste protokollide kinnitamine, 3) valitsuse kinnitamine, 4) valimised, 5) kohalalgatatud küsimused.

Koosoleku avab esinduse juhataja Leida Roose ja loeb ette päevakorra, mis võetakse muutmata vastu.

Seejärel kinnitatakse kahe eelmise koosoleku protokollid.

Asutakse valitsuse kinnitamisele, mille kandidaadid esitab Õpilasp. vanem H. Rehesaar, nimelt: korraldajaks Aime Paldrock'i (V-c), üldharidustöö juhiks Elga Tammemäe (V-b), ringide juhiks Hele Lüüsi (IV-a), kirjanduskultuuri juhiks Hilja Juudas'e (IV-c), laekuriks Salme Kuulberg'i (V-a) ja kirjatoimetajaks Meeta Lombi (IV-b).

Nimetatud kandidaatide arvustamisele järgneb kinnine hääletamine, mille tulemused näitavad, et esindus lükkab tagasi kaks kandidaati: kirjandus-kultuuri juhi Hilja Juudas'e ja kirjatoimetaja Meeta Lombi. Nende asemele säeb esindus uued kandidaadid: kirjand.-kultuuri juhi kohale: Endla Madrats'i (IV-c), Helene Vol-

mer'i (III-c) ja Maret Suits'u (IV-b); kirjatoimetaja kohale Virve Martin'i (IV-b), Linda Adojaan'i (III-c) ja Hilja Juuno (IV-c).

Nimetatud kandidaadid esitatakse Õpilasp. vanemale, kellest ta oma äranägemise järele valib tagasi-lükatud kandidaatide asemele uued.

Lehe toimetamise ajal oli valik neist veel teostamata.

Seejärel kinnitab esindus vastut. toim. hr. A. Raua poolt esitatud „T. T. G.“ toimetuse kandidaadid: T. Linde (III-a), A. Hurt (III-a), V. Taadler (V-b), M. Suits (IV-b), E. Madrats (IV-c) ja L. Raba (II-a); õpetajasliikmeks prl. E. Jaska; talituse juhatajaks õpet. V. Käppa.

Kohalalgatatud küsimuste all soovitab juhataja L. Roose, et kõik T. T. G. õpilased teretaksid üksteist koolis, niisamuti ka väljaspool kooli; teiseks, et kõik T. T. G. õpilased üksteisega „sina“ räägiksid.

Õpilasp. vanem palub teada, miks lahkus N. Ratasep koosolekult. Põhjuse esitab koosoleku juhataja.

Koosolek lõpeb kell 18.30.

Tartu tütarl. gümnaasiumi õpilaste vanemate ÜLDKOOSOLEK

peetakse pühapäeval 12. okt. s. a. kell 15

koollruumes (Karlova t. 1).

PÄEVAKORD:

1. Koosoleku avamine, 2. Koosoleku juhataja valimine, 3. Kooli-juhataja aruanne, 4. Kooliarsti aruanne, 5. Vanematekomitee aruanne, 6. Valimised, 7. Läbirääkimised.

Koolijuhataja.

IVc kl. ekskursioon Taevaskotta.

„Milline on homme ilm? Ega ometi vihmane?“ küsisid õpilased üksteiselt. Ja kui saadi eneselt kahtlev vastus, mis kaldus pooldama vihma võimalust, siis lohutati teistelt saadud optimistlikumate vastustega ilma suhtes. Kas need aga sedasama mõtlesid, mida väljendasid, jääb nende eneste teada. Nii siis meie „metobs“ teadis rääkida ilusast ilmast kõigi selle paremuste ja mugavustega.

3. septembri hommikul tervitas meid päike ja meie teda sisemise juubeldusega. Kell 9 ootasime ärevuses kooliõues pikisilmi autot nagu „valget laeva“, ja iga auto tasasemgi mürin erutas meid. Auto ette sõitnud, oli ta juba mõne hetke möödumisel täidetud lõbusa seltskonnaga. Kaasa sõitsid veel klassijuhataja hr. J. Püttsepp ja õpet. hr. E. Kimmel. Õpilasi oli 28, nii siis oli mittekaasasõitjate protsent väike.

Linnast sõitsime läbi tagasihoidlikult, ainult elavalt juteldes, kuna linnapiirest väljunud laskisime lauluhelinad valla. Sõiduk veeres kiirelt Võru teed. Kõigile, kes põldudel töötasid, andsime osa oma ülevoolavast ener-

giast ja hüüdsime alati nagu ühest suust: „Jõudul!“

Meie esimene pikem peatuskoht oli Vastse-Kuustes ühe meie klassikaaslase kodus, kus meid ootas lahke vastuvõtt. Tutvusime ruumidega, kõrvalhoonetega ja aiaga. Eriti meelstasti tegelesime aias õunapuude ja marjapõõsaste juures, millistel päale lehtede veel „midagi“ küljes oli. Õunad ümbritsesid meid, ja meie leidsime nad olevat erilisel head ja väga ilusad. Läksid siseruumesse. Aidas õunad — ja kõige värskemad need punased aias. Foto-graafi meil ei olnud, kes oleks jäädvustanud selle meeldiva pildi, kuid värvitu pilt poleks nii edasi annud seda ilu, kui seda oleks teinud kunstniku värvikas maal. Ja — kunstnik viibis meie seas ja veel teisigi „vähemaid vendi“.

Einestasime õues hilissuvises õhus. Meeleolu oli üpris häa, päike naeratas lõnamaiselt sinisest, peaaegu pilvitust taevast, linnud siristasid — kaunistat ilma vist enam sel hilis-suvel ei tule.

Siirdusime armsakssaanud talust edasi Taevaskotta poole endises tempos, muidugi jälle

E. FREIBERG.

Minu isamajakene.

lauluga. Ainult üks mäeküngas takistas veidi meie hoogsat sõitu, üks auto ratas vajus sügavale liiva. „Raskekaalu mehed“ taipasid, et parem on, kui nad autost maha astuvad. Nii nad toimisidki, aidates sõidukit suurema vaevata mäest üles.

Jõudsime Taevaskoja lähedale. Sõiduk jäi tühjaks. Mindi mööda põllupeenart ja läbistati mets. Akki leidsime end juba avaral, rohelistel platsil. Kõikjal oli veel nii suvine, jõuline ja roheline.

Meie vastas kerkis Taevaskoda oma nimistuga. Imetlesime ja vaatlesime kaunist Taevaskoda ja ümbrust, niisamuti inimeste kannatlikkust ja püsivust oma autograafi andmisel „koja“ kivisesse raamatusse.

Jalutati jõekesest läbi ja katsuti sedasama püsivust näidata, oma nime mälestuseks jätmisel mäe raudkõvva liiva; kuid polnud ruumi allpool, kõrgemal oli veidi, aga sinna ei kannud tiivad, ja muid vahendeid ei olnud.

Mängisime siis mägi-inimest, läksime jõe madalamast sängist üle ja ronisime jalgrada mööda üles mäkke, Taevaskoja „katusele“. vaatasime säält ülalt „pilve piirilt“ alla, kus me kaaslased näisid pitsitillukestena.

Kahjuks ei olnud aega nii kaua peatuda, kui oleksime meeleldi tahtnud. Läksime varssi (kuid siiski mitte siis, kui anti käsk) tulnud teed tagasi, heites armunud pilke ilusale, unustamatule Taevaskojale.

Sõitsime päikeselöösas Ahja mõisa poole, mis oli meie kolmandaks peatuskohaks. Laulsime jälle innuga ja väsimatult, kogu aeg olles ülevas meeleolus. Muidugi ei unustatud ka töötajatele jõudu anda. Mõisas võis igaüks veeta aega oma huvide kohaselt, isegi tantsuvõimalus oli mõisas asuva kooli saalis. Tantsuharrastajad võisid vabalt grammofoni muusika saatel saalipõrandal libiseda. Mõnd huvitas vana mõisa salapärasus ja arhitektuur. Võeti julgus südamesse ja mindi uurima ta häma-

T. T. G. ringide teateid.

T. T. G. Kirjandusringi avakoosolek 11. IX 30 k. 16 ajaloo-klsssis.

Avab ja juhatab õpilane N. Ratasep (IVa).

Vastava avakõnega esineb dir. J. Roos ja soovib ringile edu ning püsivust. Ring on oma eluaastail nii aktiivset kui ka passiivset tegevust näidanud, kuid dir. loodab, et ta käesoleval aastal eriti energiliselt ja intensiivselt töötab.

Rõõmustava uudisena mõjub teade, et ring on rikastunud kahe õpetaja võrra, kel tahet ja huvi töötamiseks Kirjandusringis — prl. E. Jaska ja hr. E. Kimmel'iga. Niisamuti korraldatakse uudisena deklamatsiooni ja diktsiooni tunnind, milliste juhutamise lahkesti enesele võtab õp. prl. Jaska. Sellised tunnind mõjuksid arendavalt õpilaste kõneoskusele, väljarääkimisele, häälendamisele jne.

Järgneb prl. E. Jaska referaat teemil: „Naise õigusist meie rahvalauludes“. Referaat on väga sisukas ning teda jälgitakse suure huviga algusest lõpuni. Referent annab kujuka ülevaate naiste õigusist meie rahvalauludes, tuues tsitaate, millised sageli sünnitavad naerukihinat kuulajaskonnas; referent mainib, et naist hinnati ainult ta töökuse rohkusest. Armastust kui sellist ei tuntud ja armastuse pärast ei abiellutud. Esimeses järjekorras arvestati ainult tulevase jõukusega. Samuti pidi naine täielikult alistuma mehe soovidele. Isegi äiale ja ämmale ei tohtud näidata kurja nägu.

Kui referaat on lõppenud, tänab koosoleku juhataja referenti ja asub järgmise päevakorra punkti manu, s. o. Kirjandusringi juhatusel valimisele. Kandidaadid seatakse üles ja algab nende kritiseerimine. Kuid kahjuks see polnud küll muud kui sõnade mäng: energiline, kirjanduslike huvidega, töövõimeline, sobiv jne. jne. Järelikult: eesti kirjandusel on ees õitseaeg, sest juba meie koolist läheb ellu nii palju energilisi, kirjanduslike huvidega noori!

Kritiseerimine lõppenud, asutakse valimistele. Juhatusesse pääsevad: H. Lüüs (IVa), N. Ratasep (IVa), S. Vannamb (IVb), M. Suits (IVb) ja A. Hurt (IIIa).

Järgmisena asutakse revisjoni-komisjoni valimisele. Õpetajasliikmeks valitakse hr. A. Raud, kuna õpilastest saavad komisjoni Müllerson, Sika ja Märtn.

Raamatukogu-komisjoni valitakse L. Koni (IIc), L. Vannak (IVc) ja A. Lumi (IVb). Seega on valimised läbi ja asutakse päevakorra viimse punkti manu.

Kirjandusringi raamatukogu

on avatud igal koolipäeval suurel vaheajal. Raamatukogu asub Õpilaspere-toas, kus töötavad A. Lumi (IV b), L. Koni (III c), L. Vannak (IV c). Raamatuid lugemiseks saavad ainult liikmed.

raid käike ja konge, vana kaminat ja hulgalisi vappe lael. Paljud külastasid ka surnuaeda.

Enne Tartusse tagasisõitu võisime lahke vastuvõtja loaga portfelliid õunapagasiga täita. Muidugi kasutasime lahket luba meeleldi; keegi ei põlga ju neid sügishooaja maiustisi. Kummaline! Õunad kadusid portfelliidesse,

Läbirääkimistel midagi erilist ei arutatud ja nii lõppes koosolek kell 18.10.

Hiljem valisid Kirjandusringi juhatusesse kuuluvad liikmed ringi juhataja, kelleks sai S. Vannamb (IVb); abiks valiti M. Suits (IVb), sekretäriks A. Hurt (IIIa) ja sekretäri abiks N. Ratasep (IVa); H. Lüüs (IVa) võttis laekuri ameti enesele.

A. H.

T. T. G. Kirjandusringi tähtsamaid algatusi.

T. T. G. Kirjandusringi tähtsamaist algatustest tuleks mainida järgmisi:

1. 18. septembrist s. a. algasid tegevust keele-sektsiooni töötunnid mag. Joh. Aaviku juhatusel, mis korduvad igal teisipäeval k. 18.

2. 26. septembrist s. a. avati deklamatsiooni ja diktsiooni-tunnind õpet. E. Jaska juhatusel.

3. Lähemal ajal algavad luule-rütmika töötunnid neile õpilastele, keda huvitavad luuletehnika põhiteadmised. Tundide juhatajaks on õpetaja Aug. Raud.

T. T. G. Enesekasvatuse-ringi üld- koosolek 18. sept. 1930. a.

Päevakorras: 1. Avamine. 2. Mõõdunud aasta tegevuse aruanne. 3. Juhatusel ja revisjoni-komisjoni valimine. 4. Kõne: „Ajakirjanduse arenemisest“. S. Pruuden. 5. Läbirääkimised.

Koosoleku avab ringi endine juhataja vill Alvine Kull kell 17 ajaloo klassis. Ta tervitab kokkutulnud liikmeid uue töö alul. Siis kannab ta ette eelmise tegevusaasta aruande (vaata teisel).

Juhatusesse valitakse: A. Lumi (IVb), L. Kutsar (Vb), S. Prakson (IVb), J. Parik (Ia), E. Kuulberg (Va); õpetajasliikmeks prl. S. Pruuden.

Revisjoni-komisjoni valitakse: J. Tõnisson (Vb), H. Parts (Vc), U. Kirotar (IVb); õpetajasliikmeks pr. O. Ramul.

Peale valimist esineb prl. S. Pruuden referaadiga: „Ajakirjanduse arenemisest“. Referaat oli väga huvitav ja oli meelitanud kokku ligi 40 õpilast (referaat ilmub selles lehes hiljem).

Järgnevail läbirääkimisel sõna ei võetud.

Pärast üldkoosolekut pidas juhatus ka oma koosoleku, kus ametid jagati järgmiselt: juhatajaks A. Lumi, abiks E. Kuulberg, sekretäriks L. Kutsar, abiks J. Parik, laekuriks S. Prakson.

T. T. G. Enesekasvatuse-ringi 1929./30. õ.-a. tegevuse aruanne.

T. T. G. Enesekasvatuse ring alustas 1929./30. õ.-a. tegevust üldkoosolekuga 12. sept. 1929. a. Juhatusesse valitakse: juhatajaks Alvine Kull, abiks Selma Sika; kirjatoimetajaks Almeeta Lumi, abiks Jutta Parik, laekuriks Lisete Alber; õpetajasliikmeks prl. Salme Pruuden.

Revisjoni-kom.: S. Prakson, J. Otsason ja H. Miitra.

aga siiski oli neid niisama palju kui ennegi. Või näis see ainult meie nii?

Koduteed sõites laulsime jälle, kuid mitte nii suure vaimustusega kui ennemini. Päike oli loojunud, tundus juba sügiseliselt jahe. Oli kahju kõige olnu kiiresti möödumisest. Linna saabudes näitas raekoja kellaosut täpselt 20.

—lõnd.

T. T. G. Enesek-ringi liikmete arv ulatas 116-ni aasta vältusel.

T. T. G. Enesek-ring on läinud aastal pidanud 4 üld- ja 7 juhatuse koosolekut. Koos T. P. R. G. Karskus-enesek-ringi juhatusega peeti 2 koosolekut. Üldse on läinud aastal peetud 13 koosolekut.

T. T. G. Enesek-ringi üldkoosolekud on olnud ettekannete ja ühtlasi ka asjaajamise koosolekuteks. Referaatide ja ettekannetega on koosolekul esinenud: prl. S. Pruuden kõnega: „Minu reis Viini“ (kõnet selgitasid valguspildid); õpil. Gerda Kink: „III ülemaalisest E. Koolinoorsoo karskuskongressist“; õpet. hr. J. Konks: „Kas olla idealist?“ Väljastpoolt kooli ol kõnedega esinenud: Ed. Treu: „Ühistunde viljelemismooduseid“; Ferd. Huik: „Karskustöö süvenemisest“; Fried. Olup: „Karskusprintsibi rakendus noorsoo karskustöös“.

Enesek-ring kuulutas välja võistluskirjutise filosoofiliste-, usuliste-, kasvatuslikkude- ja ühiskondlikkude küsimuste üle. Kuid töid ei saadetud sisse ja võistlus jäi tulemata.

Et ringi liikmetele võimaldada rohkem tutvuneda kasvatuslikkude küsimustega ja kasvatusliku kirjandusega, asutas ring endale raamatukogu. Asutatud raamatukogus on praegu 33 köidet ja mitmesuguseid kasvatuslikke küsimusi taotlemaid ajakirju.

Nagu eelmistel aastatel nii oli ka möödunud aastal emadepäeva korraldamine Enek-ringi juhtida. Ühtlasi on aidanud ring kaasa üldisele korrajuhtimisele koolis.

Eelmise aasta eskuul töötas ring ka läinud aastal lähedases kontaktis T. P. R. G. Karskus-enesek-ringiga ja E. K. Karskusliiduga.

Koos T. P. R. G. Karskus-enesek-ringiga korraldas T. T. G. Enesek-ring ühe tutvunemise-õhtu ja ühe ettekannete-õhtu. Niisama aktiivselt võttis ring, kui E. K. Karskusliidu liige, osa E. K. Karskusliidu tööst. E. K. Karskusliidu koosolekutel ei puudunud kunagi T. T. G. Enesek-ringi esindaja. Ka võttis ring osa E. K. Karskusliidu poolt korraldatavast karbikorjandusest ja õhtul korraldatavast korjajate omavahelisest koosviibimisest.

Jõulu vaheajal peeti E. N. Kl. korraldusel ülemaaline noorsootegelase kursuse T. T. G. ruumes, millest osa võttis ka T. T. G. Enesek-ring ja aitas kõigiti kaasa kursuste heaks kordaminekuks; ka võttis kursuste lõpp-õhtuks korraldatud teeõhtu tehnilise osa enne juhtida.

Päale eelpool nimetatud võttis T. T. G. Enesek-ring osa E. K. Karskusliidu poolt korraldatud retoorika-koolist ja raamatute loterii tehnilistest korraldustest.

Et koostöös teiste koolide neidsamu huve ja sihte taotlevate ringidega, peajasjalikult E. K. Karskusliiduga, oli kujunenud kaunis suur kirjavahetus, siis seadis ring sisse ka kirjavahetuste-raamatu, millesse kanti kõik sissetulnud ja väljaläinud kirjad.

Tulud.		Kassa aruanne.	
1928./29. õ.-a. ülejääk			Kr. 8,70
Liikmemaksudest			„ 17,40
E. K. Karskusliidu karbikorjand.			„ 10,86
Ringide peost			„ 10,—
Noorkarsklaste laulukutest			„ 3,30
Õpilaspere toetus			„ 15,—
		Kokku	65,26
Kulud.			
Liikmekaardid		Kr.	3,50
Liikmemaks E. K. Karskusliidule		„	8,—
T. T. G. ajakiri E. K. Karskusliidule		„	—75
T. T. G. Enesek-ringi tempel		„	2,25
Raamatute muretsemine		„	19,35
„ köitmine		„	4,40
„ etiketid		„	—10
Asjaajamiskulud		„	2,—
Ettenägematud kulud		„	1,30
		Kokku	52,55

Kassas raha 1929./30. õ.-a. lõpul Kr. 12,71.

T. T. G. Kunstringi avakoosolek.

12. sept. s. a. peeti Kunstringi avakoosolek hulga õpilaste osavõtul. Koosoleku avas juhataja, tervitades kokkutulnud liikmeid ning soovides eelolevaks aastaks tõotat ja küllaldaselt energiat. Juhataja andis ka lühikese ülevaate eelmise aasta tegevusest.

Päevakorra tähtsamaks punktiks olid valimised. Uude juhatusesse valiti: J. Otsason — juhatajaks, H. Rehesaar — selle abiks, A. Raba — laekuriks, H. Kokk — kirjatoimetajaks ja E. Manna — ta abiks.

Isëranis põnevaks kujunes viimne päevakorra punkt — läbirääkimised. Kõnitsuses oli laulukoori ning näitekursuse saatust. Laulukoori tulevik tekitas nii mõneski umbusaldust, kuna koori kauaaegne energiline juht G. Kink lahkus eelmisel aastal koolist lõpetajana. Ent vaidlus lõppes siiski mõlemate alade kasuks, nad jäeti püsima.

Peale nende võeti tegevuskavasse: plastika-tunnid vill Paula Lindenau juhatusel; joonistustunnid hr. J. Püttsepa juhatusel; huviohtud.

Koosolek lõppes, kuid paljud jäid veel koosolekuruumi avaldama oma seniavaldamata mõtteid.

Seni on teostunud plastika- ja joonistustunnid. Viimased töötavad isëranis edukalt, kuna nende tegevus on sel aastal väga mitmekesine ja pakub elavat huvi osavõtjatele. Ühtlasi on ka nende õhutajaks ringi juhatuse kavatsus korraldada ringi näitus, kus peajasjalikult esineks joonistusrühm oma saavutistega. J. O.

T. T. G. Kunstringi tegevusest läinud 1929./30. õppeaastal.

Aastaid on olnud meie koolis ringid õpilaste ise-tegevuse arendajaiks. Neid on mitmesuguseid, mille ümber koonduvad õpilased vastavalt oma huvidele. Ringide tegevus sõltub liikmete arvust ja liikmeist, kes suhtuvad tõsiselt ringi ellu.

Läinud aastast Kunstringi tegevust võib lugeda küllalgi intensiivseks. Tegid tööd liikmed oma vabal soovil, ja töö oli tagajärgi.

Joonistustunnid, mis toimusid õpetaja hr. J. Püttsepa juhatusel, tõmbasid kokku päris kenakese kogu õpilasi. Osa nende tundide tulemusi võime näha meie Õpilaspere ajakirjas „T. T. G.-s“, kuhu saadeti peamiselt linool-lõikeid. Üldiselt võiks öelda, et joonistustunnid olid küllalt mitmekesised ja pakkusid igale osavõtjale küllaldaselt tegevust.

Eriti rohkelt võeti osa vill Paula Lindenau juhatusel all olevast plastika-grupist. See on, võib-olla, ka osalt sellest tingitud, et plastika on tütarlaste juures väga eelistatud. Olgugi et osavõtjaid oli palju, siiski suudeti rahuldada kõikide soove. Tundidest osavõtjatel oli ka võimalus esineda ringi poolt korraldatud huviohtuil ja teisel avalikel õhtuil.

Ka laulukoor õpilase G. Kingu juhatusel töötas edukalt. Õpilaste laulukoor kui haruldane nähe õpilaskoogus tõmbas enesele tähelepanu. Esinemiseks pidudele tehti nii palju ettepanekuid, et juhataja oli sunnitud osa neist tagasi lükkama. Läinud aasta lõpetajatega lahkus koolist ja juhatusest laulukoori juhataja, mille tõttu selle aasta laulukoori saatust on teadmata.

Päale nende, nii öelda suuremate ettevõtete on ring korraldanud näitekursuse pr. L. Reiman'i juhatusel. Näitekursuste kulud kandis ring. Ka kuulutati välja oma kooli vaheline koolinäituse kuulutuste ja ajalehe kaaneilustiste võistlus. Võistlustest osavõtjate arv oli väike. Auhinnatud tööde autorid said ka väikese tasu edaspidise tööhuvi tõstmiseks.

Ringi liikmeile pakuti kunstilist ja teaduslikku nau-dingut huviohtute näol. Huviohtuile sissepääs oli ringi liikmeile maksuta. Niisamuti võttis ring osa Õpilaspere ja ringide poolt korraldatud peost. Õige silmapaistvalt

esines ringi kooli juubeli-näitusel, kus oli näha kõik Kunstiringi tegevuse saavutised.

Sellest lühikesest ringi tegevuse ülevaatest on näha, et ring on püüdnud tööd teha. Ka annab ringi tegevuse tõusust selget pilti igaaastane ringi liikmete arvu tõus. Läänud aastal oli ringil liikmeid 214. Kassa seis oli järgmine: sissetulekuid — kr. 126,78, väljaminekuid — kr. 120,63 kassa praegune seis on kr. 6,05.

Ka käesoleval aastal kavatakse ring neid alasid edasi arendada, ja kui võimalik, siis veel põhjalikumalt.

Tartus, 9. IX 30.

Hildegard Rehesaar.

T. T. G. Reaalteaduste-ringi avakoosolek 23. IV 30 kell 4 p. l.

Koosoleku avab Vb kl. õpilane Leida Roose, tervitades koosolijaid ja soovides kõigile tahet eelolevaks tööks. Järgneb möödunud aasta aruanne. Möödunud aastal korraldas ring foto-kursuse, raadio-õhtuid ja mitu ekskursiooni.

Peale selle valitakse uus juhatus järgmises koosseisus: Leida Roose (Vb), Frieda Kukrus (Vb), Erika Glass (Vb), Elsa Matsen (IIa), Inna Mälberg (Ia).

Liikmemaksu tähtjaks määratakse 15. oktoober ja liikmemaks on 15 senti poolaastas või 25 senti aastas.

Läbirääkimiste all päritakse, milline on eeloleva aasta tegevuskava. See jääb uue juhataja välja töötada: muuseas kavatakse korraldada jälle foto-kursused, niisamuti tahetakse korraldada mitmed ekskursioonid.

L. P.

T. T. G. Spordiringi avakoosolek 19. sept. kell 16 ajaloo-klassis.

Koos oli ligi 70 õpilast.

Päevakord: 1. Avamine. 2. Läänud aasta tegevuse aruanne. 3. Liikmemaksu suuruse ja tähtpäeva määramine. 4. Valimised. 5. Läbirääkimisi tegevuskava suhtes.

Koosoleku avas IVa kl. õpilane Niina Ratasep, soovides ringile edukat tööd. Asuti teise päevakorra punkti juure.

Spordiringis oli peetud 2 üldkoosolekut ja 4 juha-

tuse koosolekut. Korraldati üks suusaretk; võimaldati õpilasil ping-pongi ja kooli saalis käsipalli mängida. Aasta lõpul korraldas ring huviohtu.

Kassa seis: tulud — 70,00 kr., kulud — 36,24 kr., seega aasta lõpul kassas 33,76 kr. Aruande kohta keegi sõna ei võtnud.

Asuti valimiste juure. Spordiringi juhatusse valiti 5 järgmist õpilast: Ratasep (IVa), Kukrus (Vb), Tõnisson (Vb), Nagel (IIb) ja Matsen (IIa). Juhataja kandidaatideks jäid 3 õpil.: Parmson (Ia), Heidok (Ia) ja Paide (IVc). Revisjoni-komisjoni valiti: õpetajasliikmeks hr. F. Laarens, õpilasist Taadler (Vb), Suubi (IVa), Kukemelk (IVb).

Liikmemaksuks määrati 15 senti, tähtpäevaga 15. okt.

Läbirääkimistel võeti elavalt sõna tegevuskava kohta. Koosolek lõppes kell 17.

T. T. G. Muusikaringi avakoosolek 17. IX 30.

17. sept. kell 16 oli Muusikaringi avakoosolek. Osavõtt oli nii elav, et muusikaklass kippus kitsaks jääma.

Koosoleku avas ringi juhataja L. Lesta, millele järgnes mõjurikas kõne meie lugupeetud heliloojalt prl. Miina Hermann'ilt. Viimane andis kujuka ülevaate muusikast, laulust ja selle tähtsusest meie noorsoole. Prl. T. Jakobson luges ette eelmise aasta aruande ja tutvustas uusi liikmeid ringi tegevusega. Tahetakse korraldada klaveri-, laulu- ja viiulitunde, niisamuti tahetakse asutada laulukoor, mille juhatajaks valiti M. Epler (IIIa), abiks Hanson (IIIc).

Sellele järgnes juhataja valimine. Ringi juhatajaks valiti: L. Lesta (IVa), abiks M. Epler (IIIa), kirjatõimetajaks E. Sule (Vc), abiks E. Tammemägi (Vb), laekuriks S. Kümmel (IIb).

Pidutoimkonda valiti: Hanson (IIIc), F. Mikk (IVb), revisjoni-komisjoni: E. Eisenschmidt (IVb), A. Anslang (IVb), M. Kimmel (IIb). Õpetajaist valiti juhatusesse prl. T. Jakobson ja hr. A. Nieländer; revisjoni-komisjoni — hr. D. Koppel.

Määrati kindlaks liikmemaks 15 senti poolaastas. Koosolek lõppes kell 18.

E. S.

Teateid kooli elust.

Käesoleval õppeaastal tuleb kooli traditsiooniline loterii-allegri. Ajaks jääb, nagu alati on olnud, 1. mai. Esialgused eeltööd on käimas. Neid töid juhib õpet. A. Kruus.

Kooli aastapäeva eeltööd on ka hoogsalt käimas. Üldkorraldus on usaldatud õpet. F. Laarens'i hooleks, kes eelmistelgi aastatel on olnud aastapäeva üldjuhiks.

Õpetaja E. Merits, kes suvel saadud verehüvituse tõttu pidi mõni aeg haigevoodis lamama, on terveks saamisel ja asus läinud nädalal juba oma ametikohuste täitmisele.

Kooli asjaajaja J. Jaanson peab tervislikul põhjusel umbes kuuks ajaks tegelekust tööst kõrvale jääma. Tema aset täidab pr. Jaanson.

Kooli arstiks valiti 26. sept. dr. O. Madisson.

Klassiõhtute korraldamine on alanud. Esimesena korraldas klassiõhtu 27. sept. Vc, mis kõigiti korda läks ja väga sümpaatliku mulje jättis. Loodame sellest edaspidi pikemalt kirjutada.

Järjekorda on ootamas mitmete teiste klasside õhtud.

Oleks soovitav, et klassid üldse rühiks klassiõhtute korraldamisega, kuna on karta, et peale jõulu neid liiga kokku kuhjub, nagu oli märgata eelmisel õppeaastal.

Kooli uuendatud kodukord. Kooli teatevihu endine trükk lõppes otsa, nii et seda ei jätkunud kõigile klassidele. Praegu on trükkis uus komplekt teatevihke. Ühtlasi on täiendatud kooli kodukorda nii mõneski punktis; mitu uut punkti on koguni juuregi suge-nud, nii et paragrahvide arv tõuseb üle 50-ne. 1. oktoobri ümber jõuab uus teatevihk õpilasile kätte.

Kirjandusringi liikmekaarte

saab igal koolipäeval suurel vahetunnil
Õpilaspere-toast IV a kl. õpilase Hele
Lüüs'i käest.

Aastamaks on 30 s., poola.-maks 15 s.

Kooli raamatukogude tarvitamise kord.

Teatavasti on T. T. G-1 22 aine- ja eriraamatukogu, millest on 20 õpilastele tarvitamiseks. Raamatukogud on juba kõik avatud; jääb ainult soovida, et õpilased neid rohkem tarvitaksid. Õpilased jälgigu raamatute väljaandmise aega ja mooduseid, kuidas raamatuid võib saada; niisamuti pangu tähele, kus asuvad kogude kataloogid.

Seejuures ei peaks olema ülearune, kui siinkohal toome Tartu tütarlaste gümnaasiumi raamatukogu kodukorras väljavõtetena need paragrahvid, mis huvitavad eeskätt raamatu tarvitajat.

Need väljavõetud paragrahvid on järgmised:

§ 7. Tartu tütarlaste gümnaasiumi raamatukogu võivad tarvitada selle kooli õpilased, õpetajad ja ametnikud.

§ 8. Õpilane võib saada igast aine- või erikogust 1—2 raamatut ja neid oma käes pidada kuni 2 nädalat.

Märkus: a) Õpilasele referaadi ja muu iseseisva töö koostamiseks võib välja anda ka rohkem raamatuid ja neid võib õpilane koguhoidja loal ka pikemat aega oma käes pidada.

b) Kehvemate õpilaste toetusfondi raamatukogust võib anda välja õpperaamatuid kogu õppeaastaks, kuid ka lühemaks ajaks koguhoidja ja pedagoogilise juhataja äranägemise järele.

§ 9. Õpetaja või ametnik saab kasutamiseks raamatuid ajalt ja arvult vabal kokkuleppel vastava aine- või erikogu hoidjaga.

§ 10. Raamatukogu tarvitaja ei tohi raamatuid enne koguhoidja poolt ülesmärkimist kaasa võtta, niisamuti peab tema jälgima, et koguhoidja tagasitoodud raamatud maha kustutaks.

§ 12. Kõik kooli raamatukogust saadud raamatuid peab tarvitaja korralikult käitlema, raamatuid ei tohi kaotada, määrada, lehti katki ega välja rebida, niisamuti köidet lõhkuda jne.; tarvitaja on vastutav, et raamat endises seisukorras ja määratud ajaks raamatukogusse tagasi toodaks.

§ 13. Raamatukogu tarvitamise korra vastu eksimise puhul karistatakse õpilast järgmiselt:

- Raamatu ärakaotamise korral selle hinna tasumisega või uue korralikult köidetud eksemplari asemele muretsemisega.
- Raamatu lehtede katki- ja väljarebimise ja kõite lõhkumise puhul raamatu või kahekordse köitmise hinna tasumisega.
- Raamatu väljast või seest määrimisel: 1) pedagoogiliste karistusmoodustega pedagoogilise juhataja või pedagoogikanõukogu otsuse põhjal; 2) rahalise trahviga kuni raamatu hinna suuruses.
- Raamatu mitte õigel ajal raamatukogusse tagasitoomisest selle sama paragrahvi p. c-s ettenähtud karistusmoodustega.

Teisi raamatukogu tarvitajaid karistatakse sellesama paragrahvi p. a, b ja c (karistusliik 2) kohaselt rahalise trahviga koolijuhataja korraldusel.

§ 22. Raamatukogust võib saada raamatuid ka jõulu ning ülestõusmise püha vaheajal. Suveks antakse õpilastele raamatuid kogust välja ainult kindla tagatise vastu.

Kogude tarvitamise moodused on järgmised.

I. Üldkogude. Koguhoidja asjaajaja J. Jaanson. Avatud igal teisipäeval ja reedel kl. 16—1/2. Raamatute tagasitoomine ja uute saamine teostub ühel ja samal ajal. Kataloog kogu juures; kasutada ainult kogu lahtioleku ajal; erakordselt võib saada kataloogi ka muul ajal koguhoidjalt. Raamatute saamiseks kirjutab õpilane kataloogist välja nende raamatute pealkirjad ja nrid, mida soovib saada, ja annab koguhoidjale, kes nad siis välja otsib ja soovijale kätte annab. Kogu asub raamatukogu ruumis. Kogus on peamiselt eestikeelne

jutukirjandus, mis otseselt ei ole seotud eesti keele kursusega.

II. Eesti keele ainekogu. Koguhoidja õpet. Aug. Raud. Kogu on avatud igapäev suurel vahetunnil. Esmaspäeviti, kesknädalati ja reedeti võetakse vastu loetud raamatuid ja soovivaalduisi uute raamatute saamiseks; teisipäeviti, neljapäeviti ja laupäeviti antakse sisseantud soovivaalduste järele uusi raamatuid välja. Kataloogid on I ja II eesti keele klasside laual. (Hiljem tahetakse muretseda kolmas kataloog veel kogu juure.) Raamatute saamiseks kirjutab õpilane kataloogist välja soovivate raamatute autorid ja pealkirjad (tingimata pealkirjad!), niisamuti numbrid ja annab koguhoidja kätte, kes raamatud välja otsib ja järgneval väljaandmise korral õpilasele kätte annab. Kui üht raamatut on kogus mitu eksemplari, siis tuleb soovisedelile kirjutada võimalikult kõik numbrid, et mõningate raamatute väljasolemisel oleks võimalik anda kogusolevaid teisi eksemplare soovijale. Ka võiks soovisedelil olla rohkemal arvul raamatuid, et karta ei oleks raamatutest ilmajäämist, kui mõned neist on juba lugemiseks välja antud. Soovisedelil olgu õpilase nimi ja klass. Kogu asub raamatukogu ruumis. Kogus on see eestikeelne kirjandus, mis on lähidases ühenduses eesti keele kursusega.

III. Saksa keele ainekogu. Koguhoidja õpet. E. Rosenberg. Kogu on avatud esmaspäeviti ja kesknädalati pärast 5. tundi; peale selle saab erakordselt raamatuid õpilaste soovi järele ka muul ajal. Raamatute tagasitoomine ja uute väljaandmine on ühel ja samal ajal. Kataloog on kogu juures. Raamatute saamine sünnib samasugusel moodusel kui üldkogust. Kogu asub Õpilaspere-ruumis.

IV. Inglise keele ainekogu. Koguhoidja õpet. V. Käppa. Kogu on avatud esmaspäeviti pärast 5. tundi, kesknädalati pärast 6. tundi ja neljapäeviti pärast 5. tundi. Kataloog on kogu juures. Raamatuid annab koguhoidja oma äranägemise järele, arvestades õpilase keele oskust ja arenemise võimeid. Vanemad klassid võivad ka kataloogi järele vabalt valida. Kogu asukoht inglise keele klassis.

V. Prantsuse keele ainekogu. Koguhoidja õpet. K. Westberg. Raamatuid võetakse vastu ja antakse välja igal ajal, kui koguhoidja on koolis ja kui raamatukogu ruum on vaba. Kataloog on kogu juures. Väljaandmisel valib koguhoidja ise õpilase keele oskuse ja arenemise võimete kohased raamatud välja ja annab need raamatute soovijale. Kogu asub II saksa keele klassis.

VI. Ladina keele ainekogu. Koguhoidja õpet. E. Kimmel. Kogu on avatud esmaspäeviti suurel vaheajal ja laupäeviti kl. 9—10. Kataloog on kogu juures. Raamatute saamise moodus nagu üldkogus. Kogu asub õpetajate-toas.

VII. Soome keele ainekogu. Koguhoidja õpet. J. Aavik. Kogu on alles lõplikult kujundamata. Raamatuid saab läbi rääkides koguhoidjaga.

VIII. Ajaloo ja kodanikuteaduse ainekogu. Koguhoidja õpet. O. Ramul. Kogu on avatud esmaspäeviti ja neljapäeviti k. 13—14. Üks kataloog on ajaloo-klassi laual, teine kogu juures. Raamatute saamise moodus nagu üldkogus. Kogu asukoht ajaloo-klassis.

IX. Loodusloo, tervishoiu, keemia ja mineraloogia ainekogu. Koguhoidja õpet. A. Abarenkov-Ein. Raamatuid võib saada igal ajal, kui koguhoidja on koolis. Kataloog on loodusloo-klassis. Raamatute saamise moodus nagu üldkogus. Kogu asukoht loodusloo-klassis.

X. Füüsika ja kosmograafia ainekogu. Koguhoidja õpet. F. Laarens. Raamatuid võib saada

igal ajal, kui ainekogu hoidja on koolis. Kataloog füüsika-klassis. Õpilastele lugemiseks tarvisminevate raamatute nimestikud on välja pandud füüsika klassis nähtavale kohale. Raamatute saamise moodus nagu üldkõigus. Kogu asub füüsika-klassis.

XI. **Matemaatika ainekogu.** Koguhoidja H. Reiman. Raamatuid saab igal ajal, kui koguhoidja on koolis. Kataloog kogu juures. Raamatute väljaandmisel valib koguhoidja ise kohased raamatud välja ja annab õpilastele. Kogu asub matem.-klassis.

XII. **Maateaduse ainekogu.** Koguhoidja õpet. D. Koppel. Kogu on avatud esmaspäeviti ja kesk-nädalati k. 13— $\frac{1}{2}$ 14; ka saab raamatuid maateaduse tundide aegu. Kataloog on kogu juures. Raamatute saamise moodus nagu üldkõigus. Kogu asukoht on joonist.-klassis.

XIII. **Laulu ja muusika ainekogu.** Koguhoidja õpet. T. Jakobson. Raamatuid saab igal ajal, kui koguhoidja on koolis. Kataloog kogu juures. Raamatute saamise moodus nagu üldkõigus. Kogu asukoht laulu- ja muus.-klassis.

XIV. **Kasvatusteaduse, ja mõtteteaduse ainekogu.** Koguhoidja inspektriiss S. Prunden. Raamatuid saab igal ajal, kui koguhoidja on koolis. Kataloog kogu juures. Raamatute saamise moodus nagu üldkõigus. Kogu asub insp. kabinetis.

XV. **Käsitöö ainekogu.** Koguhoidja õpet. V. Ojasson. Raamatuid saab alati, kui koguhoidja on koolis. Kataloog kogu juures. Koguhoidja annab raamatuid oma äranägemise järele, arvestades läbimindavat kursust. Kogu asub käsitöö-klassis.

XVI. **Joonistamise ainekogu.** Koguhoidja õpet. J. Püttsepp. Kogu on avatud igal esmaspäeval ja reedel suurel vahetunnil. Kataloog kogu juures. Raamatute saamise moodus nagu üldkõigus. Kogu asub joonist.-klassis.

XVII. **Majapidamise ainekogu.** Koguhoidja õpet. Nat. Kalamees. Kogu on avatud kesknädalati suurel vahetunnil ja ka muul ajal, kui koguhoidja

on koolis. Kataloog kogu juures. Raamatuid annab koguhoidja oma äranägemise järele, arvestades läbimindavat kursust ja õpilase arenemist. Kogu asub triikimisruumis.

XVIII. **Usuõpetuse ainekogu.** Koguhoidja õpet. A. Kruus. Kogu on avat. esmaspäeviti pärast 5. tundi. Kataloog on kogu juures. Raamatute saamise moodus nagu üldkõigus. Kogu asub usuõp.-klassis.

XIX. **Võimlemise ainekogu.** Koguhoidja õpet. E. Brock. Kogu on avatud igapäev suurel vahel ajal. Kataloog on kogu juures. Raamatuid annab koguhoidja oma äranägemise järele, arvestades sellekohast vajadust. Kogu on õpetajate-toas.

XX. **Õpetajate käsikogu.** Koguhoidja õpet. E. Kimmel. Kogu on ainult õpetajatele tarvitamiseks. Raamatud on alati saadaval kohe peal kasutamiseks; raamatuid koju viia ei ole lubatud. Kogu asub õpetajate-toas.

XXI. **Kehvemate õpilaste toetusfondi raamatukogu.** Koguhoidja õpet. V. Käppa. Kogust antakse raamatuid välja kehvematele õpilastele tarvitamiseks terveks õppeaastaks sügise õppetöö alul. Sooviavaldused raamatute saamiseks annavad kehvemad õpilased klassijuhatajale, kes koguhoidjalt raamatud vastu võtab ja õpilastele edasi annab. Õppetöö lõpul annavad õpilased raamatud jälle klassiuh. kätte, kes need edasi toimetab koguhoidjale.

XXII. **Arhiiv-raamatukogu.** Koguhoidja asjaajaja J. Jaanson. Kogu on avatud igal ajal ainult õpetajatele. Kataloog on kogu juures. Raamatuid saab õpetaja soovi kohaselt raamatukogu kodukorras ettenähtud tingimustel.

Olgu veel tähendatud et suuremad kogud on: üldkõigu ja eesti keele, saksa keele, inglise keele, ajaloo, loodusteaduse, maateaduse, kasvatusteaduse ainekogud.

Kõikide kogude üld- ja pedagoogiliseks juhatajaks on õpet. Aug. Raud, tehniliseks juhatajaks kooli asjaajaja J. Jaanson; uusi raamatuid kogu jaoks ostab dir. J. Roos.

„T. T. G.“ toimetuse koosseis.

„T. T. G.“ toimetuse, mis valiti Õpilaspere esinduses 26. sept. s. a., pidas 27. sept. k. 12 oma esimese koosoleku, kus jaotati ametid ja ülesanded järgmiselt: peaja vastutav toimetaja: Aug. Raud, tema abi: E. Jaska (juhtkirjad); tegev oimetaja: A. Hurt; toimetuse liik-

med: T. Linde (veste-ala ja ekspeditsioon), E. Madrats (Õpilaspere ja ringide teated), L. Raba (kunstiala), M. Suits (kirjanduse-ala), V. Taadler (ekspeditsioon; talituse juhataja abi); talituse juhataja: V. Käppa.

Kirjavastused.

T—d. Ei lähe. Väga lähedal meie lehes varemini ilmunud „Nukrale sonetile“.

Heljo. Jääb reservi. Käesolevas nr.-is polnud ruumi. Edaspidi tuleb uuesti lugemisele.

A. H. Usume, et läheb, kuigi nõuab silumist.

Peatoimetaja.

T. T. G. Kirjandusringi referaalkoosolek

on neljapäeval 2. okt. s. a. kell 17.

Kavas: 1. Avamine.

2. „Paul Bourget ja prantsuse psüholoogiline romaan“, refer. mag. J. Aavik

3. Lääbirääkimised:

- vene keele tundide korraldamisest;
- liikmeraha määramine;
- kohalalgatatud küsimusi.

Kirjandusringi juhatus.